

ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชโองการเกี่ยวกับความสำคัญของการจัดการศึกษาไว้ว่า “...ปัจจัยสำคัญที่สุดประการหนึ่งของชีวิตคือการศึกษา เพราะการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ สามารถสร้างสรรค์บัณฑิตให้เกิดความเจริญความมั่นคง เกือบทุกอย่างในบุคคลและประเทศชาติ ผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาของเยาวชน จึงควรได้ทราบตระหนักในความสำคัญองงานที่ทำ ทั้งต้องพยายามปฏิบัติกิจทุกอย่างให้ได้ผลสมบูรณ์ คือให้บรรลुวัตถุประสงค์ครบถ้วน ไม่บกพร่อง วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการศึกษานั้น กล่าวโดยสรุป ก็คือการวางรากฐานที่ดีที่ถูกถ่วงในตัวบุคคล ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ วิทยาการ และสติปัญญา กล่าวแต่ส่วนสำคัญที่สุด ก็คือรากฐานด้านความรู้จักคิดชอบชั่วดี ความรู้จักคิดพิจารณาและตัดสินใจตามเหตุผล ตามทางที่ถูกต้องและสร้างสรรค์ ดังนั้นผู้จัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องพิจารณาทบทวนและถามตนเองอยู่เสมอ ๆ ว่า การให้การศึกษาแก่เยาวชน ที่แต่ละท่านปฏิบัติจัดการอยู่ เป็นอย่างไร ได้ผลหรือไม่เพียงใด เมื่อใดท่านสามารถดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้โดยถูกต้องและครบถ้วน จึงจะเรียกว่าประสบความสำเร็จและเป็นนักการศึกษาแท้...” (สำนักพระราชเลขานุการ, 2533 : 207) จะเห็นได้ว่า การศึกษาเป็นการสร้างคน เพื่อให้ได้คนที่มีทั้งความรู้ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ มาพัฒนาบ้านเมือง และให้ได้คนที่มีคุณธรรม เพื่อให้การพัฒนาบ้านเมืองเป็นไปในทางที่ถูกที่เหมาะสม ที่เป็นประโยชน์แก่คนส่วนใหญ่ นอกจากนี้ สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย (2531 : 59) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการศึกษาว่า “...การศึกษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นยิ่งสำหรับชีวิต การศึกษาจะช่วยยกระดับของตนเองและสังคมให้สูงขึ้น เพราะการศึกษาเป็นการรวมพลังแห่งอารยธรรม และเป็นเครื่องวัดระดับของชีวิตร่วมกัน บันไดของการศึกษาตั้งไว้ให้ทุกคนสามารถปีนจากขั้นต่ำถึงขั้นสูงสุดได้แล้วแต่แรงกระตุ้น และความสามารถของบุคคล การศึกษาจะช่วยสร้างสรรค์การบริการใหม่ ๆ ให้แก่มนุษย์ ความต้องการจริงของชีวิตประจำวันให้ได้ผลดีเท่า ๆ กับการสะสมผลการเรียนรู้ จากชีวิตจริงในระยะอันยาวนาน การศึกษาเป็นกุญแจไขปัญหาที่ว่าทำอย่างไรจึงจะสุขสบาย มั่งคั่งและฉลาด ความจริงที่ว่าความสุขสร้างอยู่บนความหวัง แต่การศึกษาจริง ๆ จะช่วยหล่อเลี้ยงและให้แรงส่งแก่ความหวัง ซึ่งจะนำไปสู่ผลสำเร็จ การศึกษาจะช่วยทำความฝันให้เป็นจริง

การศึกษาจะให้ของขวัญอันมีค่ายิ่งในการก่อให้เกิดเอกภาพ และพลัง คือแผ้วถางแรงแห่งอภิสิทธิ์ และการแบ่งแยกให้พ้นไป การศึกษาไม่ใช่จะบอกแต่เพียงว่าคนเราต้องการอะไรให้แก่ตัวเราเอง เท่านั้น แต่ยังจะบอกด้วยว่า เราต้องการให้อะไรแก่บุตรภรรยาของเราอย่างไรอีกด้วย รัฐบาลที่มีเสรีเท่านั้นจึงจะเป็นรัฐบาลที่ดีที่สุด จะต้องเป็นรัฐบาลที่มีเสรีอันอยู่ในมือประชาชน ผู้ได้รับการศึกษาดีเท่านั้น การศึกษาของเด็กเป็นสิ่งสำคัญแก่การกินคือผู้ดีของรัฐ นอกจากนี้ ยังมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาไว้อีกว่า การศึกษาอาจนำไปสู่ผลประโยชน์อันเป็นจุดหมายใด ๆ ที่ประชาชนปรารถนาได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่เริ่มพัฒนาทั้งหลาย...”

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การศึกษาเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาซึ่งเป็นการจัดการศึกษาให้กับคนส่วนใหญ่ของประเทศ ยิ่งมีความสำคัญมากขึ้น ดังที่ อูมา สุนทรมาน (2536 : 23) กล่าวว่า “...เป็นที่ยอมรับกันอย่างทั่วถึงแล้วว่า ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพสูงย่อมส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และในขณะเดียวกัน การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมย่อมมีผลสะท้อนต่อคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ด้วย เป็นวงจรที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่ หากจะถามว่าทรัพยากรมนุษย์กลุ่มใดที่มีความสำคัญเป็นพื้นฐานให้แก่ประเทศชาติ คำตอบก็คือประชากรในวัยเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะเริ่มต้นแห่งชีวิต คือระดับประถมศึกษา และแน่นอนที่สุดคุณภาพที่ดีของนักเรียนระดับประถมศึกษาก็เป็นสิ่งที่รัฐและสังคมต้องการและพึงปรารถนา...” เมื่อเป็นเช่นนี้ รัฐจึงทุ่มเททรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาประสบความสำเร็จสูงสุด โดยกำหนดให้หลายหน่วยงานรับผิดชอบ แต่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบมากกว่าหน่วยงานอื่น และเพื่อให้การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาเกิดประสิทธิภาพสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดงานบริหาร โรงเรียนไว้รวม 6 งาน คือ (1) งานวิชาการ (2) งานบุคลากร (3) งานกิจการนักเรียน (4) งานธุรการและการเงิน (5) งานอาคารสถานที่ (6) งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน งานทั้ง 6 งานนี้มีเมื่อพิจารณาเทียบกับวัตถุประสงค์ของการบริหาร จะเห็นว่างานวิชาการเป็นงานที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์หลักนั้น โดยตรง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2528 : 5) ซึ่งสอดคล้องกับ ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (ม.ป.ป.ก : 15) กล่าวว่า “...งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษาไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัด โปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา และเกี่ยวข้องกับผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องทางตรงหรือทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น...”

สรุปได้ว่า งานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุดของการจัดการศึกษา เพราะผู้เรียนจะมีคุณลักษณะเป็นไปตามหลักสูตรมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการนั่นเอง

นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนตามปกติแล้ว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดให้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น กิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ กิจกรรมวันประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้จัดขึ้นในวันที่ 25 พฤศจิกายน ของทุกปี โดยมอบให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เป็นแกนนำในการจัดร่วมกับหน่วยงานอื่นที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา กิจกรรมที่จัดในวันประถมศึกษาแห่งชาติมีหลายกิจกรรม แต่กิจกรรมที่สนับสนุนการบริหารงานวิชาการโดยตรงคือ การคัดเลือกโรงเรียนดีเด่น การคัดเลือกครูดีเด่น และการคัดเลือกโรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมการสอนดีเด่น

สำนักงานการศึกษาจังหวัดสงขลา ในฐานะที่เป็นหน่วยงานในสังกัดได้จัดกิจกรรมวันประถมศึกษาแห่งชาติระดับจังหวัด ในส่วนของการคัดเลือกโรงเรียนดีเด่น การคัดเลือกครูดีเด่น และการคัดเลือกโรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมการสอนดีเด่นนั้น ได้มีคณะกรรมการพิจารณากลับกรองขึ้นมาตามลำดับ ตั้งแต่ระดับกลุ่มโรงเรียน ระดับสำนักงานการศึกษาอำเภอ ระดับสำนักงานการศึกษาจังหวัด ทั้งนี้เพื่อให้ได้โรงเรียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศดีเด่นจริง ๆ สามารถเป็นแบบอย่างให้กับโรงเรียนอื่นได้

จะเห็นได้ว่า โรงเรียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศการจัดกิจกรรมวันประถมศึกษาแห่งชาตินั้น ได้ผ่านการพิจารณากลับกรองจากคณะกรรมการในระดับต่าง ๆ จึงเชื่อได้ว่า โรงเรียนเหล่านี้ต้องมีการปฏิบัติงานในทุกด้านมีประสิทธิภาพมากกว่าโรงเรียนอื่น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติงานวิชาการ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศการจัดกิจกรรมวันประถมศึกษาแห่งชาติในจังหวัดสงขลาเพื่อจะได้นำความรู้จากการวิจัยไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์

การวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนใน โรงเรียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศการจัดกิจกรรมวันประถมศึกษาแห่งชาติในจังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ตามทัศนะของครูผู้สอน ในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศการจัดกิจกรรมวันประถมศึกษาแห่งชาติในจังหวัดสงขลา ตามขอบข่ายของ 9 งาน
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ตามทัศนะของครูผู้สอน ในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศการจัดกิจกรรมวันประถมศึกษาแห่งชาติในจังหวัดสงขลา ที่มีเพศต่างกัน
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ตามทัศนะของครูผู้สอน ในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศการจัดกิจกรรมวันประถมศึกษาแห่งชาติในจังหวัดสงขลา ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน
4. เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ตามทัศนะของครูผู้สอน ในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศการจัดกิจกรรมวันประถมศึกษาแห่งชาติในจังหวัดสงขลา ที่ปฏิบัติงานอยู่ใน โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน
5. เพื่อรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ตามทัศนะของครูผู้สอน ในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศการจัดกิจกรรมวันประถมศึกษาแห่งชาติในจังหวัดสงขลา

สมมติฐาน

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาเป็นแนวทางในการตั้งสมมติฐาน การวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนใน โรงเรียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ การจัดกิจกรรมวันประถมศึกษาแห่งชาติในจังหวัดสงขลา ไว้ดังนี้

1. ครูผู้สอนในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศการจัดกิจกรรมวันประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา ที่มีเพศต่างกัน มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน แตกต่างกัน
2. ครูผู้สอนในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศการจัดกิจกรรมวันประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานวิชาการ ของผู้บริหาร โรงเรียนแตกต่างกัน
3. ครูผู้สอนในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศการจัดกิจกรรมวันประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสงขลา ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานวิชาการ ของผู้บริหาร โรงเรียนแตกต่างกัน

ความสำคัญและประโยชน์

การวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนใน โรงเรียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศการจัดกิจกรรมวันประถมศึกษาแห่งชาติในจังหวัดสงขลา มีความสำคัญและประโยชน์ ดังนี้

1. ได้รับความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนใน โรงเรียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศการจัดกิจกรรมวันประถมศึกษาแห่งชาติในจังหวัดสงขลา
2. ผลของการวิจัย จะได้เป็นแนวทางให้ผู้ที่สนใจ และผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานวิชาการใน โรงเรียนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศการจัดกิจกรรมวันประถมศึกษาแห่งชาติในจังหวัดสงขลา มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัย มุ่งศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่กำหนดขอบข่ายงานวิชาการไว้ 9 งานคือ

- 1.1 งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
- 1.2 งานการเรียนการสอน
- 1.3 งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
- 1.4 งานวัดและประเมินผล
- 1.5 งานห้องสมุด
- 1.6 งานนิเทศการศึกษา
- 1.7 งานด้านวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงาน
- 1.8 งานส่งเสริมการสอน
- 1.9 งานประชุมอบรมทางวิชาการ

2. ขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูผู้สอนในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศการจัดกิจกรรมวันประถมศึกษาแห่งชาติในจังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2540 จำนวนทั้งหมด 580 คน จากโรงเรียน 22 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง (Samples) ที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูผู้สอนในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศการจัดกิจกรรมวันประถมศึกษาแห่งชาติในจังหวัดสงขลาปีการศึกษา 2540 จำนวนทั้งหมด 237 คน จากโรงเรียน 22 โรงเรียน ซึ่งได้มาจากการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากประชากรด้วยสูตรของยามานะ (Yamane)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

3.1.1 เพศของครูผู้สอน

3.1.1.1 ชาย

3.1.1.2 หญิง

3.1.2 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน จำแนกออกเป็น 2 ระดับคือ

3.1.2.1 ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่เกิน 20 ปี

3.1.2.2 ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป

3.1.3 ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ยึดจำนวนนักเรียนตามเกณฑ์ของสำนักงาน

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำแนกออกเป็น 2 ขนาดคือ

3.1.3.1 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 300 คน

3.1.3.2 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คน

ขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ระดับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของครูผู้สอนในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศการจัดกิจกรรมวันประถมศึกษาแห่งชาติในจังหวัดสงขลา ตามขอบข่ายของ 9 งานคือ

3.2.1 งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

3.2.2 งานการเรียนการสอน

3.2.3 งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

3.2.4 งานวัดและประเมินผล

3.2.5 งานห้องสมุด

3.2.6 งานนิเทศการศึกษา

3.2.7 งานด้านวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงาน

3.2.8 งานส่งเสริมการสอน

3.2.9 งานประชุมอบรมทางวิชาการ

นิตยสารพิเศษ

เพื่อให้เข้าใจความหมายของคำบางคำที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานวิชาการ

- ของผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศการจัดกิจกรรมวันประถมศึกษาแห่งชาติ ในภาคสงขลา ผู้วิจัยจึงได้ให้นิตยสารพิเศษพิเศษดังนี้

1. การปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียน หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศการจัดกิจกรรมวันประถมศึกษาแห่งชาติในจังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2540 ที่ได้ปฏิบัติหรือแสดงออกตามขอบข่ายของ 9 งานคือ งานด้านหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ งานการเรียนการสอน งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน การสอน งานวัดและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานด้านวางแผนและกำหนดวิธี ดำเนินงาน งานส่งเสริมการสอน และงานประชุมอบรมทางวิชาการ
2. งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การจัดให้ครูได้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักสูตร สามารถแปลงหลักสูตรไปใช้ให้เหมาะสมกับนักเรียน และสภาพแวดล้อม ตลอดจนการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร
3. งานการเรียนการสอน หมายถึง การจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับนักเรียนเพื่อให้ นักเรียน มีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนด และการจัดให้ครูได้มีความรู้ที่หลากหลายเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอน
4. งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน หมายถึง การจัดให้มีเอกสารประกอบ หลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและเพียงพอ ตลอดจนการจัดให้ครูได้จัดหาสื่อ การใช้สื่อ และการเก็บบำรุงรักษาสื่อ
5. งานวัดและประเมินผล หมายถึง การดำเนินการให้ครูมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการวัด และประเมินผล ตลอดจนการสร้างเครื่องมือ การใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม กับผู้เรียนและเนื้อหา

6. งานห้องสมุด หมายถึง การจัดให้มีห้องสมุด การสนับสนุนการดำเนินงานของห้องสมุด การส่งเสริมให้ครูและนักเรียนมาใช้บริการห้องสมุด ตลอดจนให้ขวัญและกำลังใจแก่บรรณารักษ์
7. งานนิเทศการศึกษา หมายถึง การจัดให้ครูมีความรู้ มีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศการศึกษา และการส่งเสริมให้ครูได้สร้างเครื่องมือ วิธีการนิเทศที่หลากหลาย และนำผลการนิเทศ มาปรับปรุงการเรียนการสอน
8. งานด้านวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงาน หมายถึง การให้ครูได้มีความรู้ ความสามารถในการวางแผนปฏิบัติงานวิชาการ และมีวิธีการปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอน พร้อมทั้งนำผลจากการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนครั้งต่อไป
9. งานส่งเสริมการสอน หมายถึง การจัดให้ครูได้มีความรู้ มีส่วนร่วมทุกขั้นตอน เกี่ยวกับงานส่งเสริมการสอน และการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการสอน
10. งานประชุมอบรมทางวิชาการ หมายถึง การจัดให้ครูได้เข้าร่วมประชุมอบรมทางวิชาการ ตลอดจนการนำความรู้จากการประชุมอบรมมาเผยแพร่ และประยุกต์ใช้กับจัดการเรียนการสอน
11. โรงเรียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ หมายถึง โรงเรียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศการจัดกิจกรรมวันประถมศึกษาแห่งชาติ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2540
12. การจัดกิจกรรมวันประถมศึกษาแห่งชาติ หมายถึง การคัดเลือกโรงเรียนดีเด่น การคัดเลือกครูดีเด่น และการคัดเลือกโรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมการสอนดีเด่น ในวันประถมศึกษาแห่งชาติ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2540
13. วันประถมศึกษาแห่งชาติ หมายถึง วันที่น้อมระลึกถึงพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระเจ้าอยู่หัวผู้ทรงวางรากฐานให้แก่ประชากรชาวนครศรีธรรมราช ตรงกับวันที่ 25 พฤศจิกายน ของทุกปี ซึ่งเป็นวันคล้ายวันสวรรคตของพระองค์

14. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา หมายถึง หน่วยงานในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ในจังหวัดสงขลา
15. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ โรงเรียน หรือผู้รักษาการ ในตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ โรงเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่ได้รับรางวัลชนะเลิศการจัดกิจกรรมวันประถมศึกษาแห่งชาติ ปีการศึกษา 2540
16. ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ การจัดกิจกรรมวันประถมศึกษาแห่งชาติ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2540
17. ทักษะ หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็นของของครูผู้สอนในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ การจัดกิจกรรมวันประถมศึกษาแห่งชาติ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2540
18. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน หมายถึง ระยะเวลาที่ครูผู้สอนปฏิบัติงานในตำแหน่งครูผู้สอน มาจนถึงวันที่ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกออกเป็น 2 ระดับคือ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ไม่เกิน 20 ปี และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป
19. ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน หมายถึง การกำหนดขนาดของโรงเรียนตามเกณฑ์ การจัดสรรงบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยยึดจำนวน นักเรียนเป็นเกณฑ์ ซึ่งกำหนดเป็น 7 แบบ ดังนี้ แบบที่ 1 นักเรียน 1 - 120 คน แบบที่ 2 นักเรียน 121 - 300 คน แบบที่ 3 นักเรียน 301 - 600 คน แบบที่ 4 นักเรียน 601 - 900 แบบที่ 5 นักเรียน 901 - 1,200 คน แบบที่ 6 นักเรียน 1,201 - 1,500 คน แบบที่ 7 นักเรียน 1,501 ขึ้นไป (สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534 : 70) ในการวิจัยผู้วิจัยได้จำแนกขนาด ของโรงเรียนออกเป็น 2 ขนาดคือ โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน ไม่เกิน 300 คน และ โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป